

Patientsäkerhetsberättelse läkemedel 2017

Arbete för patientsäkerhet och läkemedel

Ansvarig för patientsäkerhet gällande läkemedel i Region Jönköpings län är Läkemedelskommittén. Samverkan sker med Område Läkemedelsförsörjning. Mårten Lindström är ordförande i Läkemedelskommitténs. Malin Holmqvist är apotekare med ansvarsområde patientsäkerhet inom Område Läkemedelsförsörjning (Verksamhetsstöd och service) Ovan nämnda personer medverkar som sakkunniga i Referensgrupp för patientsäkerhet.

Sammanställning och analys av arbete under 2017

Under 2017 har Läkemedelskommittén, tillsammans med Område Läkemedelsförsörjning, inom ramen för Säker vård fortsatt arbeta inom följande områden kring patientsäkerhet och läkemedel:

- **Förebygga läkemedelsfel i vårdens övergångar**
 - Cosmic överföring av läkemedelsordinationer
 - Förbättra vårdövergången mellan operation/IVA och övriga kliniker genom arbete med läkemedelsdelarna i journalsystemen Cosmic och Metavision
 - Vårdsamordning - läkemedel
- **Förebygga fel med högriskläkemedel**
 - RIU – utbildning i läkemedelshantering för nyanställda sjuksköterskor
 - Extern kvalitetsgranskning av läkemedelshantering.
- **Läkemedelsrelaterade problem**
 - Minskad polyfarmaci i syfte att minimera läkemedelsrelaterade problem
 - Ordnat införande

Arbetet bedrivs till stor del genom apotekare anställda inom Område Läkemedelsförsörjning, i nära samarbete med personal på aktuella vårdenheter.

Arbetet rapporteras och förankras i Läkemedelskommittén.

Cosmic R8.1 - uppdatering av Region Jönköpings läns läkemedelsmodul

I slutet av oktober 2017 uppdaterades Region Jönköpings läns journalsystem. Den största uppdateringen gällde läkemedelsmodulen. En riskanalys genomfördes av Chefläkare och patientsäkerhet på uppdrag av Cosmics styrgrupp rörande läkemedelslistan som i den nya versionen behöver överföras till en ny läkemedelslista. Flera risker identifierades.

Sex tjänster från Läkemedelsförsörjning avsattes under 6 månader i syfte att ge support till vårdpersonalen i nya läkemedelsmodulen. Supporten har omfattat utbildningar i grupp och individuellt som komplement till centralt framtagen e-learning samt hjälp med att överföra läkemedelslistor och uppmärksamhetssignal för överkänslighet av läkemedel på enskilda patienter. Arbetet fortgår under 2018.

Vårdövergång mellan Cosmic och Metavision

Centralt arbete har pågått kring administration av varuregistret för läkemedel i båda journalsystemen Cosmic och Metavision och för att samordna länets tre IVA-enheterna gällande innehåll och mallar för läkemedel. För att kunna säkra överföringar mellan olika journalsystem behöver läkemedel benämnas lika utifrån substans, beredningsform och styrka. Under hösten har arbetet kring Metavision legat nere och allt fokus varit på Cosmic.

Vårdsamordning – läkemedel

Primärvården ska vara förstahandsvalet och den naturliga koordinatören när invånaren har behov av hälso- och sjukvård under hela livet. Detta är huvudbuskapet i Region Jönköpings län s arbete ”Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård”.

Läkemedel är den vanligaste behandlingsmetoden inom primärvård och apotekare har varit knuten till arbetet under hela året. Fokus har framförallt varit överföring av läkemedelsinformation i samband med vårdplanering efter slutenvård (vårdsamordning). Sedan 2017 kan hälso- och sjukvårdspersonal nå aktuell läkemedelslista för patienter anslutna till kommunal hälso- och sjukvård nås genom Cosmic Link. Under året har planering och arbetsmetoder utarbetats och det nya arbetssättet börjat gälla 15 januari 2018.

RIU – utbildning i läkemedelshantering för nyanställda sjuksköterskor

Ny personal är en högrisksituation inom läkemedelshantering. Som ett led i detta medverkar personal från Läkemedelsförsörjning i Region Jönköpings läns introduktionsprogram för nya sjuksköterskor. Genom föreläsning varvat med scenario-träning och praktiska övningar får sjuksköterskorna kännedom om våra högriskläkemedel, högriskpatienter och högrisksituationer. Utbildningarna utvärderas genom Metodikum.

Under våren sammanställdes också, tillsammans med sjuksköterskor på Medicinkliniken Ryhov, ett antal lärfilmer kring säker hantering vid beredning av potentiellt toxiska läkemedel. Filmerna finns i lärandekalendern.

Extern kvalitetsgranskning av läkemedelshantering

1 januari 2018 träder ”Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården”, HSLF-FS 2017:37 i kraft. Under hösten 2017 har nuvarande riktlinjer inom Region Jönköpings län reviderats för att uppfylla de nya kraven i föreskriften. Nyheter är t.ex. utökad delegering av iordningsställande och administrering av läkemedel, justering av dosering av sjuksköterskor samt uppföljning av läkemedelsordinationer.

Som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet ska vårdenheternas arbete kring ordination och hantering av läkemedel genomgå en årlig extern kvalitetsgranskning. Även under 2017 har detta erbjudits centralt från Läkemedelskommittén genom en webbaserad enkät (Esmaker) för självskattning. Arbetssättet för extern kvalitetsgranskning har under hösten 2017 utvärderats tillsammans med chefssjuksköterskorna samt vårdval Primärvård. Under 2018 kommer vissa justeringar av arbetet genomföras och extern kvalitetsgranskning kommer följas upp i StratSys och genom Uppföljning Vårdval primärvård.

Polyfarmaci

Polyfarmacin till äldre är fortsatt hög inom Region Jönköpings län (Öppna jämförelser 13,2% (jfr Riket på 10,7%) av 75 år och äldre har 10 eller fler läkemedel). Studier har visat att polyfarmaci är förknippat med en ökad risk för biverkningar, risk för läkemedelsinteraktioner, lägre följsamhet till ordination samt läkemedelsorsakade inläggningar på sjukhus.

Under 2017 har ytterligare aktiviteter gjorts för att minska polyfarmacin i länet. Bland annat arbetet med att minska förskrivning av läkemedel som kan hanteras som egenvård intensifierats genom information till allmänheten via Region Jönköpings läns utskick.

Informationsmaterial till patient kring frågor att ställa i samband med att man får nya läkemedel har uppdaterats i syfte att göra patienten mer delaktig i sin läkemedelsbehandling. Under hösten kom Socialstyrelsens uppdaterade indikatorer för god läkemedelsanvändning till äldre. Region Jönköpings län deltar tillsammans med sju andra landsting i ett arbete med att ta fram behandlingsrekommendationer till mest sjuka äldre.

Ordnat införande

Region Jönköpings län deltar aktivt i det ökande arbetet kring ordnat införande av nya dyra läkemedel. Syftet med nationellt ordnat införande är att åstadkomma en kostnadseffektiv och ändamålsenlig användning av nya läkemedel, för alla patienter, i hela landet.

Inom Region Jönköpings län finns en utarbetad rutin för att tidigt fånga upp kostnadsdrivande behandlingsmöjligheter. att göra en värdering och prioritering av dess plats i behandlingsarsenalen, att anpassa förvaltningarnas läkemedelsbudgetar i och med nya behandlingsmöjligheter i syfte att få ett ordnat jämlikt införande av nya läkemedel i länet.

Mål och resultat

Under 2017 har Läkemedelskommittén följt patientsäkerhet och läkemedel genom följande centrala mätningar (från Utdataportalen Diver):

- Läkemedelsberättelser till patient i slutenvård
- Läkemedelsgenomgångar inom Vårdval Primärvård
- Läkemedelskommitténs förskrivningsmål - polyfarmaci, olämpliga läkemedel till äldre

Planering för 2018

- Fortfarande har Region Jönköpings län olika IT-stöd för läkemedel som inte kommunicerar med varandra. Fortsatt arbete kring att utveckla och samordna läkemedelsdelarna i våra olika journalsystem (t.ex. Cosmic, Metavision) samt Pascal.
- Fortfarande finns det brister i informationsöverföring gällande läkemedelsbehandling både internt och externt. Fortsatt arbete kommer ske framförallt inom ramen av ”Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård”.
- Behandling med epiduraler ser olika ut vid länets tre sjukhus. Under året ska försök till samordning göras, även inom Sydöstra regionen (med Kalmar och Östergötland).
- Polyfarmaci hos vår äldre befolkning är fortsatt hög. Under 2018 utökas dialogen med de vårdcentraler som ligger högt i Läkemedelskommitténs mätningar. Att ompröva behandlingen regelbundet kommer också lyftas inom olika områden.
- Kostnaden för läkemedel fortsätter att öka. Nationellt samarbete fortsätter genom TVL och NT-rådet för att fördela kostnaderna för läkemedel jämlikt.
- Uppdaterade författningen kring ordination och hantering av läkemedel lyfter personcentrerad vård kring läkemedel. Fortsatt arbete med att involvera patienten i läkemedelshantering på sjukhus.